

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2019-10- Nr. (1.40E)7R-

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LĖŠŲ SKYRIMO

1. Pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą byloje *T. prieš Lietuvą* (Nr. 10544/17, 2019 m. spalio 1 d.¹), kuriuo buvo nustatytas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) teisę į gyvybę numatančio 2 straipsnio procedūrinio aspekto pažeidimas, Lietuvos Respublika yra įpareigota pareiškėjai sumokėti **13 315 eurų** kompensaciją.

2019 m. spalio 3 d. buvo paskelbti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai, kuriais pareiškėjų peticijos prieš Lietuvą dėl įkalinimo sąlygų buvo išbrauktos iš bylų sąrašo, atsižvelgus į Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateiktas vienašales deklaracijas ir su pareiškėjais sudarytus taikius susitarimus bylose: *T. prieš Lietuvą* (Nr. 12695/18, 2019 m. rugsėjo 12 d.²) – **4 320 eurų** kompensacija, *N. prieš Lietuvą* (Nr. 25832/18, 2019 m. rugsėjo 12 d.³) – **2 250 eurų** kompensacija, *V. ir 4 kiti prieš Lietuvą* (V. (Nr. 21934/18), V. (Nr. 23358/18), S. (Nr. 28820/18), A. (Nr. 32354/18), K. (Nr. 49434/18), 2019 m. rugsėjo 12 d.⁴) – bendra kompensacijų suma **36 700 eurų**.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 3 punktu Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimu priteistą kompensaciją iš minėtame įstatyme nurodytų asignavimų sumoka Teisingumo ministerija.

Minėti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimai įsigaliojo nuo jų paskelbimo, o priteistos kompensacijos turi būti sumokėtos per 3 mėnesius: byloje *T. prieš Lietuvą* (Nr. 10544/17) iki 2020 m. sausio 1 d., o likusiose bylose iki 2020 m. sausio 3 d. Dėl apribotų galimybių pasinaudoti kitų metų biudžetinėmis lėšomis sausio pradžioje, kompensacijos turi būti sumokėtos dar šiais metais.

Atkreipiame dėmesį, kad neįvykdžius Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų per nustatytą kompensacijos sumokėjimo terminą, iki sprendimo įvykdymo dienos turės būti mokamos paprastosios palūkanos nuo atitinkamos sumos pagal ribinę Europos Centrinio banko skolinimo normą, pridėdant 3 procentus. Be to, pažymėtina, kad nesumokėjus kompensacijų bylose *T. prieš Lietuvą* (Nr. 12695/18) ir *N. prieš Lietuvą* (Nr. 25832/18), kuriose buvo patvirtintos Lietuvos

¹ EŽTT sprendimas byloje *T. prieš Lietuvą* <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-196154>>

² EŽTT sprendimas byloje *T. prieš Lietuvą* <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-196731>>

³ EŽTT sprendimas byloje *N. prieš Lietuvą* <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-196732>>

⁴ EŽTT sprendimas byloje *V. ir 4 kiti prieš Lietuvą* <<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-196756>>

Respublikos Vyriausybės vienašalės deklaracijos, bylos galėtų būti grąžintos į Europos Žmogaus Teisių Teismo nagrinėjamų bylų sąrašą.

2. Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimu, kuris buvo iš dalies pakeistas Kauno apygardos teismo 2019 m. kovo 26 d. nutartimi iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato L.M. priteista **20 000 eurų, 1 526,44 eurų** turtinės žalos atlyginimo ir **95,83 eurų** bylinėjimosi išlaidų, o V. M., atstovaujama įstatyminės atstovės J.P., **30 000 eurų** neturtinės žalos atlyginimo. Vykdomieji raštai pateikti Teisingumo ministerijai, tad šiuo atveju mokėjimus reikia atlikti kuo greičiau, nes bet kuriuo momentu gali būti kreipiamasi į antstolį su prašymu pradėti išieškojimą.

2019 m. rugsėjo 6 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-2547-931/2019 A.K. iš Lietuvos valstybės priteista **14 664 eurai**.

2019 m. rugsėjo 12 d. Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmų nutartimi civilinėje byloje Nr.2-131-231/2019 A.L. iš Lietuvos valstybės priteista **7 500 eurų**.

Teisingumo ministerijai 01 04 „Teisės sistema“ priemonėje 01.04.01.03.02 „Pagal vykdytinus dokumentus atlyginti asmenims turtinę ir neturtinę žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, ir atstovauti Lietuvos Respublikos interesams tarptautiniuose arbitražo teismuose“ 2019 metams buvo patvirtinta – 309 000 eurų asignavimų, o metų bėgyje papildomai perskirstyta iš kitų Teisingumo ministro valdymo sričių programų papildomai dar 230 000 eurų. Šiuo metu asignavimai praktiškai jau yra panaudoti (patirtos faktinės išlaidos arba lėšos užsakytos užfiksuotoms įsiteisėjusioms žaloms išmokėti). Be to, turimi kreditoriniai įsiskolinimai leidžia konstatuoti, kad Teisingumo ministerija praktiškai jau neturi ir neturės finansinių galimybių aukščiau paminėtų ir būsimų teismo sprendimų įgyvendinimui.

3. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – Tarnyba), atsižvelgiant į Tarnybą 2019 metams skirtus asignavimus advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą prireikus, užmokesčio išmokėjimui ir padidėjusius advokatų užmokesčio kaštus dėl teisinės pagalbos teikimo baudžiamojoje byloje Nr. 1-24-655/2018 („Sausio 13-osios“ byla), nepakaks lėšų išlaidoms, susijusioms su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimu, padengti.

Pabrėžtina, kad tokia Tarnybos finansinė situacija susiklosto jau ne vienus metus, kai metų pabaigoje susidaro kreditorinis įsiskolinimas advokatams už suteiktas paslaugas. Tam įtaką turi keletas veiksnių, vienas iš esminių – „Sausio 13-osios“ byla, kurioje remiantis Baudžiamojo proceso kodeksu siekiant užtikrinti teisę į gynybą ir teismo proceso operatyvumą buvo paskirta 120 advokatų valstybės garantuojamai teisinei pagalbai teikti. Taip pat reikia priminti, kad 2018 m. valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo užtikrinimo funkcijos asignavimai buvo sumažinti 850 000 eurų dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės pokyčių krepšelio formavimo, o 2019 m. 670 000 eurų dėl suplanuotų valstybės išlaidų mažinimo.

Pažymėtina, kad Teisingumo ministerija 2018 m. lapkričio 23 d. raštu Nr. (1.40) 7R-7652 informavo Finansų ministeriją apie 2019 metams prognozuojamą kreditorinį įsiskolinimą advokatams už jų 2018 m. atliktus veiksmus (apie 770,0 tūkst. Eurų), o 2019 m. kovo 26 d. raštu Nr. (1.40E) 7R-1901 ir 2019 m. liepos 23 d. raštu Nr. (1.18E) 7R-4561 kreipėsi į Finansų ministeriją prašydama skirti lėšų iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo ar kitų šaltinių.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2019 m. faktinės ir planuojamos išlaidos už antrinės teisinės pagalbos teikimą baudžiamojoje byloje Nr. 1-24-655/2018 sudaro 227 323 eurų, o 2018 m. advokatams, teikusiems antrinę teisinę pagalbą nurodytoje byloje, buvo išmokėtas 515 576 eurų užmokestis. 2018 m. vien baudžiamojoje byloje Nr. 1-24-655/2018 advokatams išmokėta suma sudarė 13,54 proc. visos šiai valstybės garantuojamos teisinės pagalbos priemonei skirtos sumos.

2018-2019 m. negavus papildomų asignavimų užmokesčio advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą „Sausio 13-osios“ byloje išmokėjimui, atitinkamai dėl lėšų trūkumo 2019 m. vėluojamas užmokesčio išmokėjimas advokatams ir už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitose bylose, kadangi kiekvieno ketvirčio pradžioje yra dengiamos buvusio ketvirčio pabaigoje likusios skolos. Dėl užmokesčio vėlavimo Lietuvos advokatūra 2019 m. liepos 5 d. raštu Nr. 582 kreipėsi ir

į Lietuvos Respublikos Ministrą Pirmininką (rašto kopijos taip pat išsiųstos Teisingumo ir Finansų ministerijoms). Finansų ministerijai ir Teisingumo ministerijai Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimu, įformintu Vyriausybės kanclerio 2019 d. liepos 15 d. rezoliucija Nr. S-2449, buvo pavesta iki 2019 m. rugsėjo 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl susidariusios situacijos sprendimo. Be to, Teisingumo ministerija ir Tarnyba nuolat gauna advokatų, kuriems nėra išmokomas arba vėluojamas išmokėti užmokestis už suteiktą antrinę teisinę pagalbą, paklausimus. Dėl įsiskolinimo advokatai atsisako dalyvauti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos sistemoje. Policijos departamentas 2019 m. rugsėjo 20 d. raštu Nr. 5-S-8913 informavo Teisingumo ministeriją, kad šiuo metu kartojasi atvejai, kai ikiteisminio tyrimo pareigūnų prašomų atvykti laiku advokatų, galinčių dalyvauti procesiniuose veiksmuose, nėra. Dėl susiklosčiusios situacijos yra šiurkščiai pažeidžiami Baudžiamojo proceso kodekso nustatyti reikalavimai, sudaromos prielaidos pažeisti asmenų teises baudžiamojo proceso metu ir kartu pakenkti ikiteisminiam tyrimui.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 899 „Dėl lėšų skyrimo“ 1 punktu iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo Teisingumo ministerijai skirta 350 000 eurų advokatų, teikusių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamojoje byloje Nr. 1-24-655/2018 („Sausio 13-osios“ byloje), patirtoms išlaidoms padengti. Tačiau, kaip ir buvo nurodyta Teisingumo ministerijos 2019 m. rugsėjo 3 d. rašte Nr. (1.8E)2T-877, bendra už 2018 m. ir 2019 m. suteiktas antrinės teisinės pagalbos paslaugas „Sausio 13-osios“ byloje kompensuotina suma sudaro 742 899 eurų.

Kaip jau buvo paminėta ankstesniuose Teisingumo ministerijos raštuose, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 3 punkte numatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšos gali būti panaudotos *inter alia* išlaidoms ginant valstybės interesus padengti, o „Sausio 13-osios“ byloje valstybės patirtos išlaidos yra tiesiogiai susijusios su valstybės interesų gynimu.

Norėtume priminti, kad nuosprendžio „Sausio 13-osios“ byloje priėmimas, vadovaujantis nacionalinėje ir tarptautinėje teisėje įtvirtintais teisingumo vykdymo principais, prisideda prie istorinio atminimo ir istorinės tiesos patvirtinimo. Be tinkamo proceso, apimančio be kita ko tinkamą kaltinamųjų teises į gynybą užtikrinimą, teisingumas šioje byloje pasiektas nebūtų, o nustatyta tiesa, kuri turi simbolinę reikšmę Lietuvos visuomenei, būtų kvestionuojama. Europos Žmogaus Teisių Teismas savo praktikoje yra pripažinęs ne tik konkrečios nusikalstamos veikos aukos ar jo artimųjų teisę sužinoti tiesą (*McKerr prieš Jungtinę Karalystę, Trubnikov prieš Rusiją*), tačiau ir visuomenės kolektyvinę teisę sužinoti tiesą, kai tai susiję su dideliu skaičiumi nukentėjusiųjų ar didelio masto žmogaus teisių pažeidimų atvejais (*Association „21 December 1989“ ir kiti prieš Rumuniją, Al-Nashiri prieš Lenkiją*). Teisė į tiesą apie didelio masto žmogaus teisių pažeidimus ir sunkius žmogaus teisių apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus yra neatimama ir savarankiška teisė, susijusi su valstybės pareiga apsaugoti žmogaus teises, atlikti veiksmingą pažeidimų tyrimą ir užtikrinti veiksmingą teisių gynimą bei kompensacijas. Ši teisė yra glaudžiai susijusi su kitomis teisėmis ir turi tiek individualų, tiek visuomeninį aspektą, todėl turėtų būti traktuojama kaip absoliuti teisė ir jai neturėtų būti taikomi apribojimai.

Taigi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų naudojimas kompensuojant valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo išlaidas, susijusias su advokatų užmokesčiu už antrinės teisinės pagalbos teikimą „Sausio 13-osios“ byloje, vienareikšmiškai būtų panaudotos ginant valstybės interesus.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 277 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, prašome skirti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo ar kitų šaltinių Teisingumo ministerijai - **130 371,27 eurų** pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo ir nacionalinių

teismų sprendimus aukščiau minėtose bylose kompensacijoms sumokėti ir **392 899 eurų** (742 899 – 350 000) kompensuoti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo išlaidoms, susijusioms su advokatų užmokesčio už antrinės teisinės pagalbos teikimą „Sausio 13-osios“ išmokėjimu 2018 m.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Daiva Bliūdžiuvienė, (8 5) 266 2943, el. p. daiva.bliudziuviene@tm.lt

Lina Urbaitė, (8 5) 2662992, el. p. lina.urbaite@tm.lt

Natalija Žilinskienė, (8 5) 2662934, el. p. natalija.zilinskiene@tm.lt

Ramūnas Valatka, (8 5), 2662948, el. p. ramunas.valatka@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2019-11- Nr. (1.40E)7R-

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LĖŠŲ SKYRIMO

Teisingumo ministerija yra gavusi vykdymui Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. rugpjūčio 25 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2-1614-868/2019 – **26 206,96 eurų** (13 000 eurų neturtinės ir 13 206, 96 eurų turtinės žalos atlyginimo). Nutartis turėjo būti įvykdyta iki 2019 m. lapkričio 13 d.

Teisingumo ministerijai 01 04 „Teisės sistema“ priemonėje 01.04.01.03.02 „Pagal vykdytinus dokumentus atlyginti asmenims turtinę ir neturtinę žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, ir atstovauti Lietuvos Respublikos interesams tarptautiniuose arbitražo teismuose“ 2019 metams buvo patvirtinta – 309 000 eurų asignavimų, o metų bėgyje papildomai perskirstyta iš kitų Teisingumo ministro valdymo sričių programų papildomai dar 230 000 eurų. Šiuo metu visi asignavimai panaudoti. Be to, turimi kreditoriniai įsiskolinimai leidžia konstatuoti, kad Teisingumo ministerija praktiškai jau neturi ir neturės finansinių galimybių aukščiau paminėto teismo sprendimų įgyvendinimui.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 3 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 277 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšų skyrimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, prašome skirti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo ar kitų šaltinių Teisingumo ministerijai – **26 206,96 eurų** nacionalinio teismo sprendimo aukščiau minėtoje byloje kompensacijai sumokėti.

Teisingumo ministerijos Administravimo departamento
direktorė, atliekanti kanclerio funkcijas

Lina Lukoševičiūtė

Daiva Bliūdžiuvienė, (8 5) 266 2943, el. p. daiva.bliudziuviene@tm.lt
Ramūnas Valatka, (8 5), 2662948, el. p. ramunas.valatka@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas